

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

๑ ปีกับ ๕ เดือน

วันนั้นวันเสาร์ ถ้าวันเสาร์มักจะไปตามวัด ถ้าวันปรกติธรรมดาไปโรงพยาบาลต่าง ๆ วันละโรง ๆ จันทร อังคาร พุธ พฤหัส ศุกร์ ไปตามโรงพยาบาลต่าง ๆ ถ้าวันเสาร์อาทิตย์มักจะไปตามวัด เอาของไปถวายพระที่ท่านอยู่ในป่าในเขา ปฏิบัติตัวเพื่ออรรถเพื่อธรรม ไม่คำนึงคำนวนถึงความลำบากยากเย็นเสียใจอะไร มุ่งหน้าต่อการปฏิบัติเท่านั้น อย่างนี้เราส่งเสริม ผู้ปฏิบัติเพื่ออรรถเพื่อธรรมยอมลำบากเป็นธรรมดา การกินอยู่ป่วยลำบากแต่ท่านไม่สนใจ

คือไปหาตัดเจ้าของ ที่ไหนมีบ้านหลังคาเรือนหลาย ๆ หลังคาเรือนไม่ไป ไปอยู่แห่งละสามสี่หลังคาเรือน อยู่ในเขา ที่เรามองไปภูเขาอย่าเข้าใจว่าเป็นป่าเป็นเขาทั้งหมดนะ เข้าไปนั้นจะมีหมู่บ้านคนแห่งละสามหมู่บ้านสี่หมู่บ้าน เรามองไปไม่รู้ระบบเวลาเราไปแล้วถึงจะรู้ว่าหมู่บ้านอยู่เป็นหย่อม ๆ พวกนี้ไม่ได้ทำอะไรทำนาแต่อาศัยหากินของป่า ได้จากนี้แล้วก็ไปแลกพวกทางบ้านที่เขาทำอะไรทำนา เอาลงไปแลกขึ้นมา นั่นละไปอยู่กับพวกเหล่านี้แหละ

ถ้าเราไม่ฉันทันทีวันก็ไม่ได้เห็นใคร เห็นเราองค์เดียว คือเขาก็ไม่ใช่คนที่จะสนใจมาเกี่ยวข้องกับพระกับวัดกับวาอย่างนั้น แล้วเราก็ไม่สนใจจะพบคนเช่นนั้น ถ้าไม่ฉันทันทีก็อยู่นั้น เห็นแต่เราคนเดียว เขาไม่มาสนใจ ต่างคนต่างก็ทำหน้าที่ของตัวเองสบายจิตกระตึกพลิกเพลงไปไหนเห็นตรงนั้นละ ตัวพิษตัวภัยคือตัวสังขารมันคิดมันปรุง นี่ออกมาจากไหน ก็ไม่พ้นที่ว่า อวิชชาปุจฉยา สงฺขารานันนี้สำคัญมาก ลึกลับนะ ถ้าไม่ใช่ภาคปฏิบัติจะไม่เจอคำว่า อวิชชาปุจฉยา อวิชชามันตันออกมาอยากให้เกิดให้ปรุงคิดออกมากก็เป็นสังขาร สังขารนี้เป็นสังขารสมุทัย สังขารของกิเลส สังขารที่ อวิชชาปุจฉยา สงฺขารานันออกมาให้ปรุง

ที่ระงับสังขารเหล่านี้มันเรียกว่าความเพียร ถ้าสติติดแนบอยู่กับใจแล้ว สังขารอันนี้จะเกิดไม่ได้ เพราะมาจากอวิชชา อวิชชาอันตัว สติครอบเอาไว้ อวิชชาไม่ส่งความคิดปรุงออกมาก็ไม่เป็นกิเลส วันนั้นก็ทำนี้ วันนั้นก็ทำนี้มันก็สงบได้ ทำให้เราคิดถึงเรื่องการประกอบความเพียร สักแต่ว่าทำไม่ได้นะ เเดินจงกรมก็เดินหย็อก ๆ นั่งสมาธิก็สักแต่ว่านั่ง ทำต่าง ๆ ของความเพียรเป็นความเพียร แต่จิตไม่ได้เป็นความเพียรเปลอสติเสียอย่างเดียวจิตมันเพ่นพ่าน ๆ จึงต้องได้ใช้สติ

อ้าว สติตั้งเหนียวแน่นมั่นคง ถ้ามีดก็มีคมหรือไม่คม ถ้ามีดไม่คมมันที่อพื้นอะไรไม่ค่อยขาด สติคมหรือไม่คม ถ้าสติไม่คมตั้งพับล้มไปเรื่อย ๆ ล้มไปเรื่อย ๆ ถ้าสติ

ที่ตั้งปิดตึ๊ดๆ นั้นเรียกว่ามีตม อันนี้ก็ขึ้นอยู่กับการฝึก ใครๆ จะไม่ค่อยติดกัน อาหารที่สำคัญ เป็นเครื่องหนุน เป็นเครื่องเหยียบย่ำทำลาย หนุนกิเลสตัณหาขึ้นเพื่อเหยียบย่ำทำลายธรรม อาหารเป็นสำคัญ ถ้าฉันอาหารน้อยหรืออาหารไม่มีกับ หรือหยุดอาหาร ต่างกันนะ หยุดไม่ฉัน

นี่เราพูดถึงเรื่องผู้ตั้งใจประกอบความ پاکเพียรจริงๆ แล้วฝึกหัดตนโดยวิธีต่างๆ อะไรได้ผลมากผลน้อยต่างกันจะรู้ด้วยการสังเกตของตัวเอง ต้องสังเกตไม่สังเกตไม่ได้ จากนั้นก็มาลงในจุดอาหารน้อยนี้ อาหารน้อยหรือตัดอาหารบ้างเป็นบางกาลบางเวลา ความเพียรก็ดีไม่ค่อยโง่งงว งกินมากอาหารดีๆ ยาเสริมความง่วงเหงาหาวนอน

การพูดอย่างนี้ท่านทั้งหลายเคยได้ภาวนาหรือเปล่า ถ้าไม่เคยไม่รู้ว่าการพูดอย่างนี้ ไม่เข้าใจ นี่พูดออกมาจากการฝึกการทรมานและเข้าใจเรียบร้อยแล้วจึงมาพูดแล้วก็ไม่ผิด คือมันดีด ไม่ค่อยขึ้นอยู่กับการอยู่กินอาหารการบริโภคก็คือว่า ไปอยู่ในที่ตัดสันดาน อันนี้จะอดไม่อดอาหารก็ตามเถอะนะ มันกลัวตายหนักมากกว่าทุกอย่างนะกลัวตายอยู่ไหนมีสติจ้อเลย แต่ก่อนเสียเยอะนี้ไม่ได้เหมือนทุกวันนี้ เข้าป่าไหนมีแต่เสีย

สำหรับเราเองนี่กลัวเสียเป็นอันดับหนึ่ง พวกเสีย พวกหมี พวกงู พวกอันตรายต่างๆ กลัวเสียเป็นที่หนึ่งสำหรับเรานะ องค์อื่นท่านมีนิสัยต่างกัน อาจจะกลัวสัตว์ร้ายชนิดต่างๆ กัน ไม่ได้กลัวตรงกัน สำหรับเรานี้กลัวเสีย คำว่ากลัวนี้จุดเด่นของมันคือความกลัวตายกลัวเสีย จุดที่จะฝึกกันก็เอาจุดนั้นแหละ คือที่กลัวๆ มันกลัวที่ไหนมากกลัวที่ไหนมากก็คือนั่นละที่ว่ามีเสียมาก เข้าตรงนั้น เอาเลย ที่นี้สติไม่ต้องบอกมาเองคนเรากลัวตาย ถ้าเผลอสติเวลาเสียมางับมันจะกินเป็นอาหารว่างของมันไม่มีค่ามีราคาเอาไปกินเสียก็ไม่ค่อยเกิดประโยชน์ เพราะอาหารของเสียมันแล้ว อาหารของพระชู้เกียด เสียกินแล้วก็ไม่เกิดประโยชน์ ท่านฝึกของท่านอย่างนั้นละ

เวลาล้มลุกคลุกคลานที่แรกยากนะ หนักมาก คำว่าล้มลุกคลุกคลานคือสติสำคัญนะสติ สติตั้งไม่ได้แล้วเรียกว่าความเพียรล้มลุกคลุกคลาน สติตั้งได้ๆ เรียกว่าเป็นความเพียรแท้ ฝึกไปแบบไหนๆ ต้องใช้ความสังเกต สักแต่ว่าเดินจงกรมนั่งสมาธิเฉยๆ ไม่เกิดประโยชน์ ต้องใช้ความสังเกต เดินมากเป็นอย่างไร นั่งมากเป็นอย่างไรเอาตรงนั้น ฉันมากเป็นอย่างไร ฉันน้อยเป็นอย่างไร อดอาหารเป็นอย่างไร ต้องฝึกสังเกตตัวเอง ที่นี้เวลาถูกกับวิธีการใดท่านจึงมักจะใช้วิธีการนั้นมากมาประกอบความเพียร เช่นผ่อนอาหารดีท่านมักจะผ่อนตลอด อดดีท่านมักจะอด

เรื่องอาหารมักจะถูกกับนักภวานาทั้งหลาย ไม่ค่อยผิด คืออาหารเป็นเครื่องหนุ่น เป็นกำลังทางร่างกาย ถ้ามีกำลังมากมันมักจะเหยียบย่ำทำลายสติให้เปลวๆ ให้อะไรไป ถ้าสติดีความเพียรเก่ง ความเพียรจึงขึ้นอยู่กับสติ สติดีเท่าไรความเพียรยิ่งดีๆ ใช้ความสังเกต นักภวานาต้องใช้ความสังเกต ไม่สังเกตสักแต่ทำอะไรไม่ได้เรื่องนะ วันคืนก็มีแต่มีดกับแจ็กเกิดประโยชน์อะไร สิ่งที่จะฝึกเจ้าของก็คือสติปัญญา ฝึกให้ดีขึ้นไปเรื่อย ๆ

เราบวชมาที่แรกก็ได้พุทโธจากท่านพระครู นั่นละที่ได้ฟังลิกนะ เราอยู่วัดโยธานิมิตร คือมรราวาสไปอยู่กับพระ นอนกับพระ ตามพระวินัยท่านกำหนดให้ได้ ๓ คีน นอนตลอดรุ่งด้วยกันได้เพียง ๓ คีน คีนที่ ๔ ไปแล้วต้องหักราตรี ออกไปเดินจงกรม ตั้งแต่ยังไม่สว่าง สว่างแล้วค่อยกลับมา เรียกว่าหักราตรีแล้ว คีนหลังนอนด้วยกันได้อีก คำว่านอนด้วยกันคืออยู่กุฏิหลังเดียวกัน เช่นโบสถ์ก็อยู่ในโบสถ์ด้วยกัน ๓ คีนแล้ว คีนที่ ๔ ต้องเว้น ถ้า ๒ คีนแล้วก็หักราตรีเสีย คีนที่ ๓ ไม่ได้นอนร่วมกัน คีนต่อไปก็นอนได้อีก นี่ตามหลักพระวินัย

เห็นท่านเดินจงกรมอยู่ เราอยู่ในโบสถ์กับท่าน เห็นท่านเดินจงกรมสังเกตดู พอบวชแล้วก็ถามเลยละ ไปขอเรียนกรรมฐานกับท่าน อยากภวานา ท่านบอกว่าให้เอาพุทโธ เราก็อเอาพุทโธ เราชอบพุทโธ ได้คำนั้นละมาภวานา นี่ละการฝึกเบื้องต้น ภวานา สะปะสะปะไปอย่างนั้น ก็คนไม่เคยได้ผลจากการภวานาจะเอาความขยันหมั่นเพียรมาจากไหน มันก็ทำสะปะสะปะ บทเวลาจะเป็นมันเป็นของมันเองนะ เราภวานาพุทโธๆ อากาการของจิตมันชานออกไปข้างนอก กว้างแคบตามแต่อารมณ์พาไป

ที่นี้บทเวลามันจะไปนี้ขอบเขตของจิตคือความคิดปรุงไปถึงไหนๆ มันหดเข้ามาๆ เหมือนเราตากแห้งนั้นละ อากาการของจิตที่มันคิดฟุ้งชานเต็มเหนี่ยวของมันเรียกว่าตากแห้งเต็มผืน ที่นี้เวลาพุทโธๆ เหมือนเราดึงจอมแห จับจอมแหดึงเข้ามาๆ พุทโธๆ ดึงจอมแหเข้ามา ตีนแหก็หดเข้ามาๆ ที่นี้ตีนแหหดเข้ามามันเป็นอาการที่ทำให้เกิดความสังเกต สังเกตเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงกิก นี่เป็นกองแหแล้ว ดึงจอมแหเข้ามากองไว้เป็นก้อนแล้ว ที่นี้กระแสน้ำจิตดึงเข้ามา ดึงเข้ามาๆ เป็นจุดผู้รู้แล้วนั้น พอผู้รู้ร่วมกันปึ้นนี้เกิดความแปลกประหลาดอัศจรรย์ขึ้นมา นี่เราก็ได้อย่างนั้นที่แรก

แรกๆ ก็ได้ อย่างนั้นละไม่ลืม วันหลังเอาใหญ่เลย คือมันได้ความแปลกประหลาด ก็เกิดมาจนกระทั่งวันนั้นฟังมาเจอเอาความแปลกประหลาดของจิต พอหดเข้ามาๆ กิก ถึงจุดกลาง ถึงจุดกลางคือจิตรวมตัวเป็นผู้รู้ที่เด่นแล้วมันขาดหมดเลย ขาดจากสมมุติทั้งหลาย ขาดหมดเลย มีแต่ความรู้ที่แปลกประหลาดอันเดียว มันก็เกิด

ความอัศจรรย์ โห ตื่นเต้นเกิดความอัศจรรย์ ไม่นานมันก็ถอนออกมา เราพยายามเอา
อีกให้ได้ วันหลังไม่ได้ๆ

เรียนหนังสืออยู่ ๗ ปีภาวนานี้ได้ ๓ หน ได้อย่างนี้ ๓ หน นั้นละมันฝังใจ มันฝัง
ลึกอยู่นะ เป็นอจลศรัทธาก็ได้ ฝังลึกในขั้นนี้ๆ ตั้งเอาไว้ว่าออกปฏิบัติกรรมฐานคราวนี้
จะเอาใหญ่ละ จะเอาจิตดวงนี้ให้ได้ พอออกไปก็ฟัดกันจริงๆ ทั้งวันทั้งคืน ไม่ปล่อยกัน
เลย เพราะงานไม่มี มีอะไรงาน ไม่มี พอฉันจ้งหันเสร็จแล้วก็เข้าไปป่ายูร์มไม้ สำหรับ
เราเองมาจากกรุงเทพฯก็มาจำพรรษาที่อำเภอจกกราช หยุดเรียนก็ออกจากกรุงเทพฯมา
ก็เข้าไปจำพรรษาที่อำเภอจกกราช แรงความเพียรเต็มเม็ดเต็มหน่วย จิตก็ก้าวหน้าเรื่อย ๆ
มา

ก็มาเสื่อมที่อุตร ทำกลดหลังหนึ่งไม่เสร็จ เข้าได้บ้างไม่ได้บ้างรู้สึกแปลก ธิบ
หยุด เสื่อมหมดตัว ๑ ปีกับ ๕ เดือนจิตเสื่อม ดันกันไป ๑๕ วัน อยู่สงบเย็นได้ ๓ วัน
ลงไม่มีอะไรห้ามอยู่ เหมือนกลิ้งครกลงจากภูเขาปัด ลงเลย เอ้ มันเป็นอะไร นี่ละได้ตั้ง
ข้อสังเกต เพราะจิตเสื่อมปีหนึ่งกับ ๕ เดือน มันเป็นอย่างไรจิตของเราทำความเพียร
แทบเป็นแทบตายได้ ๑๔-๑๕ วันไปถึงจุดที่อยู่ตัวในขณะนั้นเวลานั้น แน่วสบาย ๓ วัน
แล้วลง เป็นเพราะเหตุไร ค้นหาเหตุผล เรากำหนดเอาแต่ผู้รู้ด้วยสติเฉยๆ ผลอได้

เอ้ มันเป็นอย่างไร มันจะเป็นเพราะเราขาดคำบริกรรม สติไม่ได้จับคำบริกรรม
ละมั้งมันถึงได้เสื่อม เอา คราวนี้จะเอาคำบริกรรมกับจิตติดกับกันแล้วก็เอาสติจับเข้า
อีกทีหนึ่ง บังคับไม่ให้มันคิด สติจับติดเอาเลย ไม่มองหน้ามองหลังอะไรทั้งนั้น พอตี
ระยะนั้นเราอยู่คนเดียวที่วัดนาสีนวน พ่อแม่ครูจารย์ไปเผาศพหลวงปู่เสาร์เรา ฟัดกัน
ทั้งวันทั้งคืน คืออยู่องค์เดียวเท่านั้นไม่มีงานอะไร มีแต่งานตั้งสติ ท่านบอกว่าท่านมหา
อยู่องค์เดียวละ ไปเผาศพเราจะกลับมาอยู่ด้วยแหละ ท่านว่าจั้น

พอดีท่านไปเผาศพแล้วเราไปตักท่านอยู่ที่พระธาตุพนม เขาเรียกวัดอ้อมแก้ว
ท่านมานั้นพอดี เรากะว่าวัดนี้เป็นวัดที่ท่านพัก สงัดดี เราก้ไปรอ ท่านมาพอดี ก็เลยเข้า
มาบ้านนามน จึงมาเอากันตรงนั้น ฟัดกันใหญ่เลย สติจับติดๆๆ จิตก็เจริญเรื่อย ที่นี้
เจริญขึ้นถึงที่นั่นแล้วไม่เสื่อม เพราะสติไม่ถอยเลย เจริญพุ่งไปได้ นี่ขาดสติบอกแล้วนั้น
จากนั้นไม่เคยเสื่อมอีก ตั้งแต่ตั้งสติกับคำบริกรรมไม่ให้ผลออกจากกัน มันจะเสื่อมเอา
เสื่อมไป เจริญก็เจริญไป เคยเสื่อมเคยเจริญ เราเสียใจเพราะจิตเสื่อมนี้มากต่อมาก
คราวนี้ปล่อยเลย เอาจะเสื่อมไปไหนเสื่อม แต่พุทโธกับสตินี้จะไม่ยอมให้เสื่อมกัน ฟัด
กันตรงนี้เดี๋ยวก็ขึ้น ขึ้นเลย คราวนี้ไม่เสื่อมนะ คือปล่อยหมด แต่สติกับคำบริกรรมไม่
ปล่อย เลยตั้งขึ้นได้ตรงนี้เรื่อย

จากนั้นมาไม่เสื่อมเรื่อย ฟาดเสี้ยนนั่งจนหามรุ่งหามค่ำ นั่งตลอดรุ่งนะ พอมาจากเผาศพมาพร้อมกันกับท่านจากธาตุพนม พักวัดนาสีนวน ที่นี้ก็เอาละ เอาใหญ่เลย นั่งตลอดรุ่งๆ ก็นั่งคนเดียว เว้นคืนหนึ่งหรืออย่างมาสองคืน นั่งตลอดรุ่ง ลองดูซิใครนั่งตลอดรุ่งเอามาแข่งกันหน่อยนะ ที่พูดนี้เราทำแล้วนะจนกันแตก ที่แรกมันออกร้อนกันมันไม่ได้แตกกะที่แรก ออกร้อน วันหลังเอาอีก คือมันร้อนกันมากเข้ามันก็พอง จากพองมันก็แตก แตกก็เลอะเลย ไม่ถอย เอาเสี้ยนจนกระทั่งพ่อแม่ครูจารย์มันท่านรู้เอาไว้ จากนั้นก็ไม่นั่งตลอดรุ่งอีกเรื่อยมาเลย จิตก็ก้าวเรื่อย ๆ ที่นี้ไม่เสื่อมละ

คือนิสัยเรานั้นนิสัยผาดโผนรุนแรงมาก ว่าตรงไหนขาดสะบั้นไปเลย ที่นี้เวลาลงความเพียรทางนี้ก็เหมือนกัน จนท่านรู้เอาไว้ เช่นนั่งตลอดรุ่ง ถ้านั่งตลอดรุ่งวันไหนได้ธรรมอัศจรรย์ทุกคืนไม่พลาดนะ นั่นจะได้ธรรมอันนั้นจะไปกราบเรียนท่านจากการนั่งตลอดรุ่ง ที่แรกท่านก็ชมเชยสรรเสริญ ครั้นต่อมาท่านก็พูดบ้างไม่พูดบ้าง เรายังไม่รู้ตัว พอถึงวาระท่านจะรู้ พอขึ้นไปกราบปั๊บๆ สารถีฝึกม้า ขึ้นก่อนเลย ถ้ามาตัวไหนมันผาดโผนโจนทะยาน ฝึกยากเขาต้องฝึกอย่างหนัก ไม่ควรให้กินหญ้าไม่ให้กิน ไม่ควรให้กินน้ำไม่ให้กิน แต่การฝึกหนักตลอด เอาจนกระทั่งมันไม่ค่อยหายใจเลยๆ จนกระทั่งใช้การใช้งานได้แล้วการฝึกเช่นนั้นเขาก็ถึง ท่านพูดเท่านั้น

เราก็มาระลึกได้ที่เราหักโหมเรา เราก็ไม่นั่งตลอดรุ่งอีก นี่ก็ท่านรู้เอาไว้ อย่างนั้นละนิสัยมันจริงจังมาก ถ้าทำอะไรไม่หละหละ ถ้างงว่าเอาเท่านั้นละเป็นขาดไปเลยเรา เป็นนิสัยอย่างนี้มาดั้งเดิม คือจริงจังทุกอย่าง ถ้างงได้ลงใจกับสิ่งใดแล้วเอาขาดสะบั้นไปเลย ถ้าไม่ลงใจหากไม่ลง เพราะฉะนั้นมันถึงได้ถกเถียงครูบาอาจารย์ อย่างที่เคยเล่าให้ฟัง เถียงพ่อแม่ครูจารย์มัน ที่วัดหนองผือพระแตกมาทั้งวัด มาเต็มอยู่ใต้ถุนเราสององค์พืดกัน อย่างนั้นละมันไม่ลงใครง่าย ๆ นะ มันอาจหาญอยู่ถ้าว่าอาจหาญ มันต้องการหาความจริง ถ้ายังไม่ลงก็ต้องเอากันอยู่นั้น พอลงแล้วหมอบปั๊บพุงเลยนะ ถ้าไม่ลงหากไม่ลง เป็นอย่างนั้นละเอาจริงเอาจังมาก จนกระทั่งความเพียรตั้งได้เลยที่นี้ตั้งได้เป็นสมาธิ

คือจิตนี้ธรรมดาไม่ได้ปรุอยู่ไม่ได้ มันอยากคิดอยากปรุ อยากรู้อยากเห็น มันปรุจนตันตันออกให้คิดไม่ได้คิดอยู่ไม่ได้ บังคับอันนี้ด้วยสมาธิไม่ให้มันคิดมันปรุจนกระทั่งจิตเป็นสมาธิ จิตเป็นสมาธิจริงๆ แล้วไม่อยากคิดนะ ความคิดปรุเป็นเรื่องรำคาญ ที่แรกไม่ได้คิดปรุไม่ได้รำคาญต้องได้คิดได้ปรุ ที่นี้เวลาจิตเป็นสมาธิแน่นหนามันคงแล้วนี้จะคิดจะปรุมันรำคาญ นั่งอยู่เป็นเหมือนหัวตอแนวอยู่ มันติดแล้วนั้นพ่อแม่ครูจารย์มาลากออกจากนั้น ออกจากสมาธิหมูขึ้นเขียง ไล่ลงทางด้านปัญญา พอ

ท่านไล่ออกทางด้านปัญญาที่สมาธิมันพร้อมแล้วนี่ พอออกทางด้านปัญญามันก็ผิงเลยทันที นี่ท่านก็ร้องเอาไว้อีก มันไม่นอนทั้งวันทั้งคืน

ไปเล่าให้ท่านฟัง บอกว่าที่พ่อแม่ครูจารย์ให้ออกทางด้านปัญญาเวลานี้มันออกนะ มันออกยังไง ก็มันไม่นอนทั้งวันทั้งคืนเราก็บอกตรงๆ นั่นละมันหลงสังขาร เอียงท่านสักพักหนึ่งหมอบ ต่อจากนั้นไปก็เอากันเรื่อย ทีนี้ก้าวเข้าสู่ความเพียรอัตโนมัติเนะ ความเพียรระหว่างกายกับจิต อสุภะอสุภังนี่หนักมากประเภทหนึ่ง อสุภะอสุภังป่าช้าผีดิบนี่เอากันอย่างหนัก พอผ่านอันนี้ไปแล้วมันก็หมด นี่มันเป็นขั้นๆ ของมันนะ พอหมดสภาพอันนี้แล้วจะพิจารณาเรื่องกายเป็นอสุภะอสุภังไม่ทัน พอเกิดພັດພັດพร้อมๆ แยกไม่ทันเลย จากนั้นก็มีแต่ภาพปรากฏๆ เกิดພັດພັດพร้อมๆ ตามเข้าหาจิต ไปม้วนเสื่อกันที่จิต นั่นละหมด หมดตรงนั้นละ

นี่พูดถึงเรื่องความเพียรมันเป็นขั้นๆ นะ พอก้าวเข้าสู่สติปัญญาอัตโนมัติแล้วก็หมุนเข้ามาหามหาสติมหาปัญญา เข้าสู่ความเกิดความดับของจิต เกิดພັດພັດพร้อมๆ เกิดที่จิตดับที่จิตๆ จ้อเข้าไปๆ ต่อไปก็ไล่เข้าไปถึงอวิชาที่อยู่กับจิต พออวิชาขาดสะบั้นลงไปแล้วหมดเลย ไม่มีอะไรที่จะมาดันให้ปรุงคิดเรื่องนั้นเรื่องนี้ไม่คิด ไม่คิดไม่อยากจะปรุงละ นั่นเป็นขั้นๆ นะ ขั้นอสุภะอสุภังเป็นขั้นที่หนักมากที่สุดทีเดียว นี่ละเขาเรียกว่าขั้นกามราคะ ราคะตัณหาอยู่ขั้นนี้ ถ้าเอาอสุภะอสุภังหนักๆ แล้วอันนี้จะสงบตัวลง ท่านให้ไปเยี่ยมป่าช้าก็ไปเยี่ยมอันนี้เอง พออันนี้เบาลงๆ อันนี้หมดปัญหา

พออันนี้หมดปัญหากามราคะก็หมดไปตามๆ กัน จากนั้นมันก็ฝึกซ้อม รูปภาพปรากฏขึ้นยังไม่ได้แยกเป็นอสุภะอสุภะเลย พอเกิดພັດພັດพร้อมๆ มันก็เอาความเกิด ความดับเข้าไปจับไว้ที่จิต เกิดดับๆ ที่จิต ตามเข้าไปๆ ก็ไปถึงกันที่นั่น อวิชาอยู่ที่นั่น ทำให้คิดให้ปรุง ฟาดอวิชาขาดสะบั้นลงแล้วความคิดปรุงประเภทนี้ไม่มี หมด นั่นเป็นขั้นๆ ไปอย่างนั้น เมื่อเวลาถึงขั้นพอแล้วมันพอ ไม่ได้เหมือนทางโลก งานทางโลกไม่มีพอ ได้เท่าไรไม่พอ หาดลอดหาจนวันตาย ได้เท่าไรไม่มีวันพอคือกิเลส ธรรมนี้พอเป็นลำดับลำดับไป พอจนกระทั่งถึงกิเลสขาดไปหมดแล้วพอ

วุธิต์ พุทธุมจริยิ กตฺ ทรัพยิ ดับหมด การถอดถอนกิเลสที่เป็นงานอันใหญ่โตมากที่สุด พออันนี้ขาดสะบั้นลงไปแล้ว วุธิต์ พุทธุมจริยิ ขึ้นเอง จากนั้นมาก็ไม่ได้ชำระกิเลสตัวใด หมด นี่ละพอพอถึงขั้นนั้นแล้วพอ พระอรหันต์ท่านไม่ได้ชำระกิเลส พอกิเลสขาดสะบั้นลงไปแล้วท่านอยู่ด้วยวิหารธรรม เติณจกรรมท่านก็เดิน เติณมีสามประเภทการเดินจกรรมของพระอรหันต์ เติณพิจารณาความหยาบความละเอียดของธรรมทั้งหลายด้วย เติณเพื่อธาตุเพื่อขั้นเป็นวิหารธรรมความอยู่สะดวกสบายบ้าง เปลี่ยนกันไปเปลี่ยนกันมาอยู่ขั้น ที่จะได้ละกิเลสไม่มี หมด

พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ท่านจึงเดินจงกรมอยู่กระทั่งวันนิพพาน มีในตำราท่านเดินเพื่อวิหารธรรมของท่านหนึ่ง เดินเพื่อพิจารณาเส็งญาณดูสัตว์โลก นั่งก็นั่งเพื่อพิจารณาเส็งญาณดูสัตว์โลก ตามกำลังความสามารถของท่าน ผู้มีความลึกตื่นหยาบละเอียดแห่งญาณความรู้ของท่าน จากนั้นก็วิหารธรรมทางธาตุขันธ์ให้อยู่สะดวกสบาย ยืน เดิน นั่ง นอน สม่่าเสมอหนึ่ง นั้น ส่วนที่จะให้ท่านแก้กิเลสไม่มี หมด ที่นี้ก็พอละ หมด ธรรมนี้เมื่อไปถึงชั้นพอแล้วพอ จะทำไงให้เพิ่มเติมอีกไม่มี ส่วนกิเลสนี้ไม่มีคำว่า พอตายทิ้งเปล่า ๆ ได้มากเท่าไรยิ่งคืบยิ่งคลานยิ่งตืดยิ่งตัน เอาจนตายกับกองสมบัติ ได้ มากน้อยเพียงไรตายกับกองสมบัติ หวานแยกตัวออกไม่ได้ แต่ธรรมนี้เวลาหนักเข้า ภายในใจอันนั้นมันจะจางออก ๆ

วัตถุสิ่งของอะไรมีมากมีน้อย แต่ก่อนมีค่ามาก พอธรรมเกิดขึ้นมันเป็นคู่แข่งกัน ธรรมมีคุณค่ามีราคาเหนือกว่า ๆ แล้วก็ค่อยจางไป ข้างนอกจางไปข้างในหนักแน่นเข้า ๆ ต่อมาก็หม่นอยู่ที่ใจ ฟาดที่หัวใจขาดสะบั้นลงไปปล่อยหมดโดยสิ้นเชิงไม่มีอะไรเหลือ นั้น ท่านว่าท่านเสร็จกิจ วุสิต์ พุรหมจรรย์ ไปเสร็จที่ตรงนั้น ที่นี้ปล่อยเลยไม่ได้ทำอะไร ความพากความเพียรแก้กิเลสอะไรไม่มี อย่างนั้นละการประกอบความเพียรถึงชั้นพอ พอ ส่วนกับกิเลสไม่มีคำว่าพอ ตายทิ้งเปล่า ๆ ทางธรรมะนี้พอ ถึงชั้นพอแล้วพอ หาอะไรมาเพิ่ม เพิ่มอะไรมันพอแล้วนี้ นั้นมันก็รู้อย่างนั้น

ให้พากันตั้งใจปฏิบัตินะ นักภวานาเท่านั้นที่จะรู้เหตุรู้ผลรู้ธรรมรู้ธรรมที่ พระพุทธเจ้าสอนไว้ นอกจากนั้นรู้ได้ยากนะ ที่จะรู้ธรรมรู้ธรรมเป็นของแปลกประหลาด รู้ที่จิต สติเป็นสำคัญ อย่าปล่อยให้จิตมันเพนพ่าน ๆ ถ้าสติผลอแล้วจิตจะเพนพ่าน ๆ ออกไปกวน ไปหากวันเอานั่นกวันเอานี้เป็นกิเลสมาเผาตัวเอง ถ้าสติครอบเอาไว้แล้ว มันก็ไม่คิด มันก็สร้างฐานแห่งความสงบร่มเย็นขึ้นมา ๆ ต่อไปก็แน่นหนามันคงขึ้น ภายในใจ พากันจำเอา เอาละเท่านั้นละพอ วันนีว่าจะไม่พูดอะไรมากนะ ก็พูดมากอยู่ แล้วนี้

พูดอย่างนี้ก็ออกทั่วประเทศไทยนี้ ใครอยากฟังก็ฟังซิกรรมฐาน กรรมฐาน เทศน์มีที่ไหน ไม่ค่อยมีใครทั่วประเทศไทย เราพูดตามความจริงผู้ที่จะมาเทศน์เรื่อง กรรมฐาน ให้จะให้แจ่มชัดเจนตามหลักความจริงมีน้อยมาก พูดก็พูดไปตามปรีดีที่ ศึกษาเล่าเรียนมาก็กลายเป็นนอนแทะกระดาศไปเสีย เราไม่ได้ตำหนิท่านตำหนิเรา เป็นมาด้วยกันแล้วก็พูดได้ละซิ ที่นี้เวลามันเข้าถึงภายในจิตจริง ๆ แล้วมันจะไม่ออกไป กระดาศนะ มันจะหม่นอยู่ภายใน จนขาดสะบั้นไปจากนี้ เพราะกิเลสอยู่ที่นี้ธรรมอยู่ที่นี้ ขาดสะบั้นไปจากที่นี้แล้วหมดเลย นั้น เอาละที่นี้จะให้พร

รับชมและรับฟังพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.luangta.com หรือ www.luangta.or.th
และสถานีวิทยุเสียงธรรมเพื่อประชาชน *FM 103.25 MHz*
และเครือข่ายทั่วประเทศ